Tietoon perustuvien toimintatapojen saattaminen käytäntöön: mistä tutkimustiedon soveltamisessa on kyse?

VTT, kehitysjohtaja Petra Kouvonen
Itla

itla Itsenäisyyden juhlavuoden lastensäätiö

Tavoitteet

- Oppia soveltamaan tutkimusperustaista tietoa suunnittelussa, valinnassa, käyttöönotossa ja toiminnan ylläpidossa.
- Ymmärtää miten eri menetelmiä ja toimintamalleja otetaan käyttöön ja **implementoidaan** vaikuttavasti.
- Ymmärtää että em. seikat eivät tapahdu itsestään!

Lähde: Socialstryrelsen, 2012

itla

Implementoinnin vaiheet prosessina

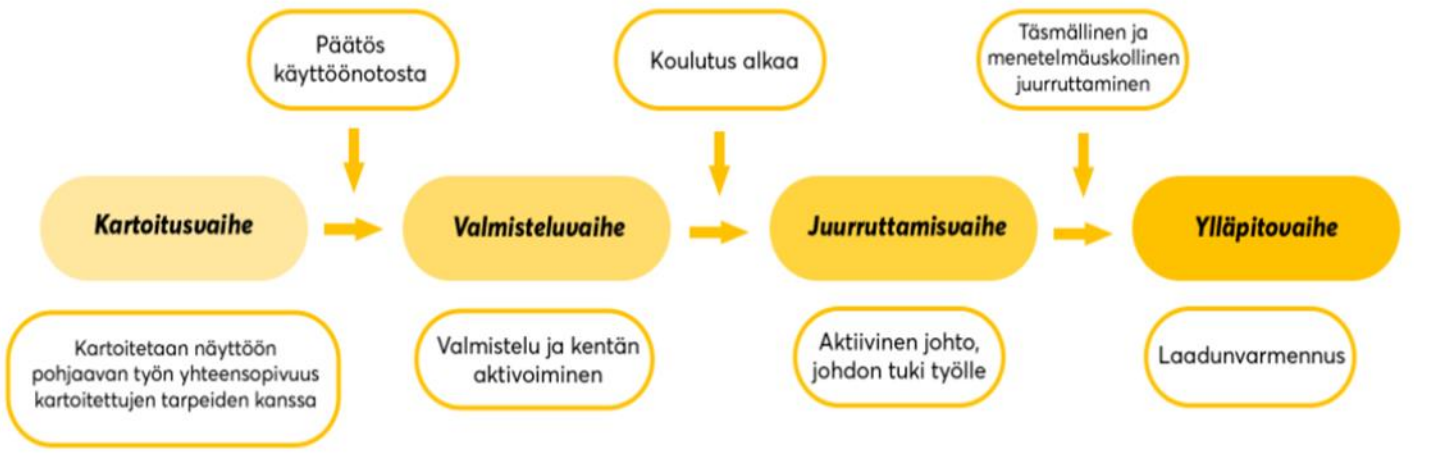

Aarons, Hurlburt, & Horwitz, 2011

Implementointi

Implementoinnilla pyrkimys on saattaa valitun intervention avulla muutos maaliin

Interventio voi olla menetelmä, toimenpide tai ohjelma, jolla pyritään aikaansaamaan myönteinen muutos kohderyhmässä.

FAKTA

Implementointi on tietoon perustuvien toimintatapojen saattamista käytäntöön siten, että uuden tiedon soveltamisen esteet kulloisessakin toimintaympäristössä tunnistetaan ja ne pyritään ylittämään (mm. Sipilä ym. 2016). Implementointitiedon hyödyntäminen juurruttamisen tukena kasvattaa todennäköisyyttä sille, että muutostyöllä saavutetaan toivottu lopputulos.

Sipilä, R., Mäntyranta, T., Mäkelä, M., Komulainen, J., Kaila, M. (2016). Implementointia suomeksi. Duodecim, 132, 850–857

itla

Implementointikuilu

Validoidun kliinisen tiedon siirtyminen käytäntöihin on USA:ssa arvioitu vievän keskimäärin noin 17 vuotta.

Lähde: Balas & Boren, 2000.

itla

Hyvä huomioida kartoitusvaiheessa

- Onko olemassa luotettavaa lähdettä josta tietoa menetelmistä?
- Onko valitusta menetelmästä myönteisiä tuloksia juuri meidän ongelmaan / haasteeseen?
- Onko tietoa hyvistä käytänteistä jotka, varmistavat implementoinnin laadun kun interventio jalkautetaan erilaisiin palveluihin?
- Mitä voivat olla juurtumisen mahdolliset esteet / vauhdittajat ja miten niihin voidaan vastata?

itla

Vaikuttava toiminta on kaikkien tiedossa, mutta kaikki eivät kuitenkaan toimi kuten olisi järkevä toimia

- Elämäntapaan liittyvät kysymykset (esim. tupakointi, liikunta tms.)
- Työrutiineihin liittyvät kysymykset (uuden työtavan käyttöönotto)
- Päätöksentekoon liittyvät seikat (ennaltaehkäisevät tai muut viiveellä tapahtuvat toimet)

itla

Menetelmän, toimintamallin tai suosituksen käyttöönotto keskiössä

Mikä voi **estää, hidastaa tai vauhdittaa** uuden toimintatavan käyttöönottoa?

Esimerkkinä hoitosuositus.

TAULUKKO 3. Hoitosuosituksen käyttöönottoon vaikuttavia tekijöitä. Koottu lähteistä (19,20).

Hoitosuositus
Yksinkertaisuus ja selkeys
Vahva näyttö, jota on helppo arvioida
Omistajuus
Sovellettavuus yleensä ja tietyn potilaan kohdalla
Ammattilainen
Tieto: tietoisuus hoitosuosituksesta ja sisällön tuttuus
Asenteet: Yksimielisyys, kyvykkyys, miten uskoo muutoksen vaikuttavan hoitotulokseen, haluttomuus muutokseen
Tarvittavat uudet taidot
Organisaatio
Johtajuus ja päätöksenteon rakenteet
Vertaisten tuki ja hyvä vuorovaikutus
Muutoksen tukirakenteet
Resurssit: aika, henkilöstö, raha, laitteet jne.
Henkilöstön vaihtuvuus
Ympäristö
Potilaan tiedot, asenteet ja ominaisuudet, kuten muut sairaudet
Säädökset, lait ja korvauskäytännöt
Arvot

itla

Implementoinnin laatu tulisi nähdä osana vaikuttavaa toimintaa

- Implementaation laatu on mittari, joka kertoo käytetäänkö interventiota siten, että se noudattaa välttämättömiä standardeja, joita haluttujen vaikutusten saavuttaminen edellyttää.
- Intervention vaikutusten ja implementaation laadun välillä on osoitettu vahva yhteys.
- Interventiosta on oltava myönteisiä tuloksia hyvistä vaikuttavuustutkimuksista sekä menettelytavoista, jotka varmistavat implementaation laadun kun intervention jalkautetaan palveluihin.
- Interventio täytyy jalkauttaa asiaankuuluviin organisaatioihin sillä tavalla, että henkilökunta, joka toteuttaa interventiota, saa intervention toteuttamiseen tarvittavat taidot ja ylläpitää niitä pitkällä aikavälillä ja että heillä on sellaiset viitekehykset, joiden olosuhteet sallivat intervention toteuttamisen.

Lähde: Martinussen, M., Reedtz, C., Eng, H., Neumer , P., Patras , J., & Mørch , W. T. (2019).

Kriterier for prosedyrer og vurdering og klassifisering av tiltak (2. utgave , v. 2.1).

Ungsinn: Tidsskrift for virksomme tiltak for barn og unge.

itla

Miten lähteä liikkeelle jos näyttöön perustuvaa menetelmää ei ole tarjolla?

- ✓ Menetelmän hyvä kuvaus.
- ✓ *Interventio X johtaa lopputulokseen Y kohderyhmässä Z*?
- ✓ Kuvaus ohje- tai käsikirjassa, tieteellisessä artikkelissa, kirjassa tai vastaavassa.
- ✓ Kuvaus *ongelmasta/ilmiöstä.*
- ✓ *Kohderyhmän kuvaus* + mukaanotto- ja poissulkukriteerit.
- ✓ *Ohje-/käsikirja* intervention toteuttajille.
- ✓ *Materiaaleja intervention saajille.*
- ✓ Menettelytapojen kuvaus/opas intervention toteuttajien *koulutukseen.*

Lähde: Ungsinn.no

itla